SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich
Nr 9 (137), listopad 2007
ISSN 1730-5187

Najlepsi w usługach społecznych

Samorządowy Lider Zarządzania 2007

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

IV **Piąte spotkanie miast i gmin, które nadały Papieżowi-Polakowi honorowe obywatelstwo, odbyło się w Krakowie 15 i 16 października br. i było połączone z konferencją inaugurującą kampanię społeczną „Solidarność obywateli jako wyraz przesłania Jana Pawła II o »wyobraźni miłosierdzia«”.**

VI **Związek Miast Polskich od końca lat 90. monitoruje politykę społeczną miast, promując najlepsze przykłady działań, a tym razem włączył się w obchody 20. Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem z inicjatywą Giełdy dobrych pomysłów.**

VIII **Od 8 do 10 października 2007 r. już po raz 10. odbyły się w Monachium Międzynarodowe Targi Nieruchomości Inwestycyjnych EXPO REAL 2007. Największe z polskich stoisk było wspólnym przedsięwzięciem samorządów lokalnych oraz – po raz pierwszy – Związku Miast Polskich.**

IX **Jak skutecznie zaplanować i zrealizować inwestycję sportową oraz jak zarządzać nowoczesnym obiektem sportowym? Na te pytania odpowiedź miał przynieść I Kongres Infrastruktury Sportowej, który odbył się od 24 do 27 października br. w Spale.**

MIASTA JUBILEUSZOWE

XII **Obchodzący w tym roku 750-lecie istnienia Chorzów, dziś ponad 120-tysięczne miasto, położony w samym sercu czteromilionowej aglomeracji śląskiej, jeszcze kilka lat temu był ośrodkiem przemysłu. Dzięki przemianom w Polsce i odrodzeniu samorządności dawny wizerunek miasta odchodzi do przeszłości.**

KRONIKA ZAGRANICZNA

XV **Wągrowiec – jako jedyne w Polsce i jedno z 10 miast w Europie – został uhonorowany przez Komisję Europejską nagrodą „Złotej Gwiazdy”.**

Na okładce: Dawna wieża ciśnień w Kluczborku, obecnie Muzeum im. J. Dzierżona

O Kluczborku, który przystąpił do Związku Miast Polskich, piszemy na str. XI.

Foto. M. Knapa

Samorządowy Lider Zarządzania 2007

Najlepsi w usługach społecznych

Podczas konferencji podsumowującej konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2007”, która odbyła się 6 listopada br. w Poznaniu, spośród 22 finalistów oficjalnie ogłoszono 11 laureatów, którzy wyjadą na staż do Norwegii.

Do konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania'2007” miasta (na prawach powiatu oraz małe i średnie), powiaty oraz gminy wiejskie zgłosiły w sumie 91 praktyk, które dotyczyły zarządzania w pomocy społecznej, oświacie i kulturze. Po rekomendacji przez ekspertów do kolejnego etapu komisja konkursowa zakwalifikowała 6 projektów zgłoszonych przez miasta na prawach powiatu, 4 projekty powiatowe, 8 z miast małych i średnich oraz 5 z gmin wiejskich. Od 5 do 18 października trwały wizytacje w samorządach, a 22 października wybrano ostatecznie najlepszych, czyli laureatów.

Celem konkursu, który będzie organizowany cyklicznie, jest wybranie i upowszechnianie dobrych praktyk. W roku przyszłym konkursem będą objęte usługi techniczne: transport, gospodarka mieszkaniowa i gospodarka komunalna. Konkurs, organizowany przez Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP, Związek Powiatów Polskich i Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych, jest jednym z elementów szerokiego projektu „Budowanie potencjału instytucjonalnego samorządów dla lepszego dostarczania usług publicznych (2007–2011)”, współfinansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Doświadczenie 17 lat odrodzonego samorządu wskazuje, że jedną z najskuteczniejszych metod poprawy jakości usług dla mieszkańców jest wdrażanie innowacji, które zostały wcześniej opracowane i przetestowane w innych jednostkach, a następnie twórczo przystosowane do własnych warunków. Każdy z samorządów zgromadził w pewnych dziedzinach doświadczenia, którymi może podzielić się z innymi. – *Warto korzystać z doświadczeń innych samorządów, z tego, co się sprawdziło gdzie indziej* – namawiał wiceprezes ZMP, prezydent Konina, **Kazimierz Pałasz.** Dyrektor Biura ZPP, **Marek Wójcik** podziękował wszystkim za „odczarowanie” polskiej administracji publicznej i pokazanie, jak naprawdę wygląda rzeczywistość samorządowa: – *Przekroczyliśmy Rubikon – teraz wiemy, że trzeba mówić, na co dzień, co robimy, upowszechniać dobre praktyki*. Promocja dobrych praktyk to jeden z celów działalności organizacji samorządowych podkreślał **Paweł Tomczak,** dyrektor Biura ZGW RP. – *Dążymy do tego, aby samorząd był gwarancją dobrych usług* – zapewniał **Tomasz Potkański,** kierownik projektu, zastępca dyrektora Biura ZMP. – *Najlepiej uczymy się nawzajem*

Wszyscy finaliści otrzymali dyplom, a ich innowacja w zarządzaniu usługami społecznymi będzie zamieszczona w Bazie Dobrych Praktyk oraz broszurze pokonkursowej.

Fot. J. Proniewicz

Laureaci zostali uhonorowani symbolicznym biletem lotniczym do Norwegii i statuetką. *Fot. J. Proniewicz*

od samych siebie i w przeciwieństwie do firm prywatnych chcemy się dzielić doświadczeniami.

Sidsel Bleken, radca Ministra (EEA Grants) z Ambasady Królestwa Norwegii, mówiła, że jednym z celów, który przyświeca systemowi norweskich grantów, jest wzmocnienie samorządów, a także zacieśnienie stosunków między naszymi krajami, firmami i gminami. Z wymiany dobrych praktyk skorzysta zarówno Polska, jak i Norwegia. – *Dobre funkcjonowanie samorządu jest bardzo istotne dla budowy społeczeństwa demokratycznego* – zaznaczyła S. Bleken.

Podczas prezentacji poszczególnych finalistów zabierali głos także eksperci, którzy podkreślali zalety, nowatorskie i kompleksowe podejście przedstawionych rozwiązań. Laureaci zostali uhonorowani symbolicznym biletem lotniczym do Norwegii, statuetką, a ich praktyka znajdzie się w Bazie Dobrych Praktyk (BDP) oraz będzie opisana w broszurze pokonkursowej, która zostanie rozesłana do wszystkich samorządów w Polsce.

W gronie finalistów znalazły się: Limanowa i Klucze, Tarnobrzeg, Elbląg, Bielsko-Biała, Barlinek, Halinów, Brzozów, Szklarska Poręba, a także powiat złotoryjski i poznański. Nagrodę otrzymało też Starostwo Powiatowe w Poznaniu za projekt „Między edukacją a zatrudnieniem".

Szczegółowe omówienie wszystkich nagrodzonych praktyk zamieścimy w następnym numerze SM.

JOANNA PRONIEWICZ

Laureaci konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2007"

GMINY WIEJSKIE

KULTURA

Masłów

„Spotkania z kulturą"

za prosty i skuteczny system wspierania lokalnej kultury ludowej, finansowanie imprez kulturalnych, upowszechnianie informacji poprzez gminną telewizję internetową

OŚWIATA

Limanowa

„Organizacja wakacyjnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży"

za realizację ponadstandardowych usług z dziedziny oświaty i wychowania oraz wieloletnią współpracę z 4 gminami na innym terenie Polski, a także efektywne wykorzystanie kadry nauczycielskiej w okresie letnim

POMOC SPOŁECZNA

Słupno

„Wolontariat w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Słupnie"

za skuteczny i wieloletni proces budowy potencjału instytucjonalnego, co pozwoliło na stworzenie w jednym miejscu wszechstronnej oferty dla osób wymagających różnych form pomocy

MIASTA NA PRAWACH POWIATU

KULTURA

Urząd Miasta w Żorach

„Zintegrowany Plan Rozwoju – Projekty kulturoznawczo-edukacyjne – nowoczesna forma działalności muzeum"

za rozwinięcie potencjału małego muzeum miejskiego w miejscowości bez tradycji muzealniczych dzięki wieloletniemu planowi realizacji cykli projektów kulturoznawczo-edukacyjnych

OŚWIATA

Urząd Miejski w Koszalinie

„Koszaliński system oceny przedszkoli i szkół"

za rozwiązanie wprowadzające własny, wieloaspektowy system oceny funkcjonowania szkół i przedszkoli wdrażający konkurencję między jednostkami oświatowymi i stymulujący podnoszenie jakości kształcenia w tych placówkach

POMOC SPOŁECZNA

Urząd Miasta Szczecina

„Przeciwdziałanie bezdomności – Program realizacyjny polityki mieszkaniowej Miasta Szczecina"

za kompleksowość podejścia, zintegrowanie, skoordynowanie i wysoką skuteczność usług świadczonych na rzecz osób bezdomnych

MIASTA MAŁE I ŚREDNIE

KULTURA

Urząd Miejski w Turku, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna

„Literacki Turek" oraz „Biblioteka Publiczna – Wydawca Książek"

za promocję twórczości lokalnej, zaangażowanie całego środowiska, zwłaszcza młodzieży i przejęcie wielu funkcji dodatkowych, w tym aktywnego wydawnictwa

OŚWIATA

Urząd Miasta w Ełku

„Świadczenie usług edukacyjnych na rzecz mieszkańców miasta poprzez utworzenie miejskiej publicznej placówki oświatowo-wychowawczej pn. Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku"

za efektywne propagowanie idei ekorozwoju poprzez działalność Centrum, które prowadzi szeroko rozumianą promocję ekologii we współpracy z różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi, szkołami i sąsiednimi gminami

POMOC SPOŁECZNA

Urząd Miejski w Bytowie

„Kompleksowy system pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym na terenie gminy"

za konsekwentną realizację programu, który rozwiązuje skutki poważnego problemu społecznego, w sposób strategiczny, we współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi

POWIATY ZIEMSKIE

POMOC SPOŁECZNA

Starostwo Powiatowe w Słupsku

„Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w powiecie słupskim na lata 2006–2010"

za doskonały przykład tego, jak zmiana sposobu myślenia o celach usługi może prowadzić do całościowej zmiany sposobu zarządzania oraz przynieść wymierne korzyści społeczne i ekonomiczne

OŚWIATA

Starostwo Powiatowe w Rawiczu

„Wewnątrzszkolny system zaopatrzenia w podręczniki działający w szkołach prowadzonych przez Powiat Rawicki na przykładzie Zespołu Szkół Nr 3 im. Rawickiego Korpusu Kadetów w Rawiczu".

za dużą skuteczność w realizacji założonych celów, korzystną relację efektów do poniesionych nakładów oraz uniwersalność celów i prostotę podejścia

V Spotkanie Miast i Gmin Papieskich

O miłosierdziu

Piąte spotkanie miast i gmin, które nadały Papieżowi-Polakowi honorowe obywatelstwo, odbyło się w Krakowie 15 i 16 października br. i było połączone z konferencją inaugurującą kampanię społeczną „Solidarność obywateli jako wyraz przesłania Jana Pawła II o »wyobraźni miłosierdzia«".

Jak mówił na wstępie **Marek Nawara,** marszałek województwa małopolskiego, *„Wyobraźnia miłosierdzia" skłania nas do tego, aby w dobie procesów gospodarki rynkowej wspominać o najbardziej potrzebujących*.

Odbudować solidarność i państwo

Jerzy Stępień, prezes Trybunału Konstytucyjnego, w wykładzie wprowadzającym do bloku tematycznego **„Samorząd terytorialny – organizacja wspólnoty solidarności"** przypomniał, że komunizm to zaprzeczenie cywilizacyjnego rozwoju. Żeby odbudować państwo i solidarność, trzeba położyć nacisk na gospodarkę rynkową, własność, stosunki między państwem a kościołem i samorząd terytorialny. Warto pamiętać, że państwo to nie struktura władzy czy aparat przymusu, ale ludzie – obywatele, którzy tworzą naród jako wspólnotę kultury. – *Nie ma żadnej „góry", to tylko nasze wyobrażenie, które musimy w sobie zburzyć i dokonać rzutu struktury na płaszczyznę. Powstaną wtedy kręgi zależności zgodne z zasadą pomocniczości i okaże się, że najbliżej obywatela znajdują się organizacje pozarządowe, a ludzie władzy są na tym samym poziomie, co obywatele* – powiedział jeden z ojców reformy samorządowej w Polsce. – *Mają tylko większe obowiązki i pełnią funkcję służebną wobec społeczeństwa* – dodał. Konstytucjonalizm polski opiera się m.in. na wolności, tolerancji, unijności, Sejmie i sejmikowaniu, nadrzędności prawa. O tych wszystkich elementach pisał już Wincenty Kadłubek w XVI w. – *Kto mówi, że Bruksela to Moskwa, nie rozumie tradycji własnego narodu, który od wieków chciał wyjść „poza narodowe opłotki" i wchodzić w związki z innymi* – podkreślał J. Stępień.

W klimacie samorządowej wspólnoty

– *Jesteśmy jako samorządy zobowiązani ustawą o samorządzie gminnym do szczególnego podejścia do ludzi, do zachowań prowspólnotowych* – stwierdził **Stanisław Kracik,** burmistrz Niepołomic. – *Jednak parlament narzuca pewne obowiązki. Powstały wyspecjalizowane grupy korzystające ze stworzonego systemu pomocy społecznej, a miłosierdzie powinno być przecież darem serca i rozumu*. Dlatego władze tego miasta podejmują liczne działania i dofinansowują takie przedsięwzięcia realizowane przez organizacje pozarządowe („Pomocna dłoń", „Dziecięce marzenia", ośrodek hipoterapii), w których sami zainteresowani robią coś dla siebie. Obejmują one m.in. bezdomnych, niepełnosprawnych czy osoby starsze i samotne. – *Akty miłosierdzia nie mogą upokarzać, ale być czymś naturalnym w klimacie samorządowej wspólnoty* – zauważył S. Kracik.

Gościem specjalnym konferencji był kardynał Franciszek Macharski.
Fot. J. Proniewicz

W cieniu brata Alberta

Janusz Grobel, prezydent Puław, przedstawił starania miasta o ustanowienie w 1999 r. swojego patrona – brata Alberta (Adama Chmielowskiego). Władze samorządowe realizują jego ideały w praktyce: funkcjonuje schronisko dla bezdomnych prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. Świętego Brata Alberta, działa rozbudowany system wsparcia świadczący zarówno pomoc materialną, jak i duchową, organizowane są także cyklicznie konkursy, m.in. poetycki „O pajdkę chleba razowego". Przejawem aktywności społecznej był również przygotowany w ubiegłym roku spektakl według dramatu Karola Wojtyły pt. „Brat naszego Boga", w którym grali puławianie-amatorzy. W 2001 r. za swoje działania Puławy zostały uhonorowane statuetką „Bliźniemu swemu" przyznaną przez zarząd Towarzystwa Pomocy im. Świętego Brata Alberta.

Nie wystarczą pomniki

„Nie lękajcie się brać odpowiedzialności za życie społeczne w Waszej Ojczyźnie" – namawiał Ojciec Święty w Legnicy w 1997 r. – *To wymaga odwagi. Samorząd koncentruje się na osobie ludzkiej, patrzymy ludziom w oczy i staramy się znaleźć – co nie jest łatwe – rozwiązanie ich problemów. To nasza codzienność polityczna* – mówił **Tadeusz Wrona,** prezydent Częstochowy, wiceprezes ZMP. Podkreślał, że bardzo ważny jest brak rozdźwięku między tym, co się deklaruje, a tym, co się robi. Powołał się przy tym na słowa włoskiego polityka, profesora filozofii Rocco Butiglione: „Relatywizm moralny niszczy wspólnotę". – *Nie wystarczą pomniki, ale należy realizować konkretne działania* – zwracał uwagę T. Wrona. Miasto współpracuje z Caritasem Archidiecezji Częstochowskiej, który m.in. prowadzi Dom Miłosierdzia im. Jana Pawła II, wspomaga dom dla chorych na Alzheimera, dom dla dzieci niepełnosprawnych umysłowo oraz Fundację Chrześcijańską Adullam wydającą w ciągu dnia 500 obiadów dla najuboższych.

Aktywni gimnazjaliści

Samorząd regionalny województwa małopolskiego buduje z kolei wspólnotę ducha poprzez program edukacyjny „Mieć wyobraźnię miłosierdzia", który przygotowuje uczniów i nauczycieli z gimnazjów do niesienia pomocy potrzebującym. Celem projektu jest przygotowanie przez uczniów, pod kierunkiem i z pomocą nauczyciela, szkolnych projektów. – *W 2007 r. złożono 153 projekty, w których realizację było zaangażowanych 2000 uczniów i jedna trzecia gimnazjów z obszaru województwa* – mówiła **Małgorzata Madej,** dyrektor Departamentu Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Najlep-

sze projekty zrealizowane przez młodzież, po dokonaniu oceny przez rejonowe komisje, zaprezentowano na spotkaniach regionalnych, a każdy uczestnik został nagrodzony.

Gospodarka etyczna i efektywna

Słowa Jana Pawła II o duchowym wymiarze gospodarowania dobrze współbrzmią z nurtem badań ekonomicznych szkockiego filozofa, Adama Smitha, który pisał, że gospodarka dobrze służy społeczeństwu, jeśli jest rynkowa, a jej uczestnicy oprócz zysku kierują się względami etycznymi. Dr hab. **Aleksander Surdej** z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie przekonywał w wykładzie wprowadzającym do bloku tematycznego **„Samorządność obywatelska – czynnik rozwoju ekonomii solidarności”,** że prospołeczność gospodarki rynkowej polega na tym, iż pozwala się na efektywne zaspokajanie różnorakich potrzeb oraz respektuje takie wartości, jak życie ludzkie czy godność osoby. Współcześnie „ekonomia solidarna” może być traktowana jako idea mobilizująca do działań korygujących negatywne skutki funkcjonowania gospodarki rynkowej. A. Surdej podkreślał, że gospodarkę solidarną, która powinna być efektywna i etyczna, cechuje różnorodność rozwiązań organizacyjnych i prawnych. Działania służące potrzebom zbiorowości muszą być efektywne, a jednym ze sposobów przeciwdziałania obniżania się jakości usług jest tworzenie i egzekwowanie standardów obowiązujących dostawców.

Marka solidarność

Zdaniem ks. **Mieczysława Puzewicza,** rzecznika prasowego abpa J. Życińskiego, jesteśmy wciąż w przedszkolu, jeśli chodzi o rozumienie myśli Jana Pawła II: – *Służba Bogu w Polsce jest realizowana, ale służba człowiekowi i miłości, to często tylko nieszkodliwe hobby. Solidarność to obecność, która przekracza granice w kierunku ludzi odrzuconych. W Polsce solidarni bywamy, ale nie jesteśmy. Nie zdajemy sobie bowiem sprawy, jak wielką marką w świecie jest solidarność.*

Istnieje wiele barier w rozwoju rynku, które musi przezwyciężyć wspólnota, zwracał uwagę **Michał Drozdek,** pełnomocnik ministra gospodarki ds. dialogu społecznego. Jako przykłady, gdzie skuteczna działalność wspólnoty umiała przezwyciężyć trudności, podał Bawarię (rozwinięte struktury społeczne), Irlandię (partnerski model po 1987 r.), Skandynawię (konkurencyjna gospodarka oparta na strukturze wspólnotowej) oraz Wielkopolskę w XIX w. (zorganizowane działania).

Alina Kozińska-Bałdyga z Warszawy, prezes Federacji Inicjatyw Oświatowych, dzięki któremu powstało 130 małych przedszkoli prowadzonych przez wiejskie stowarzyszenia, uważa, że proces jednoczenia społeczności lokalnej należy rozpocząć, stawiając na rodziców i ich miłość do dzieci, bo oni będą chcieli coś dla nich zrobić.

Bogactwo w różnorodności

– *Chcesz zmienić świat, napraw język* – radził **Andrzej Madej,** przewodniczący Stowarzyszenia 10 Czerwca. Zamiast słowa „pracodawca” powinno się używać „pracobiorca”, a wyraz „podatnik” powinien zawierać element mówiący o społecznej ofiarności na rzecz wspólnoty. Propagował koncepcję przedsiębiorstwa społecznego, a wszystkim zainteresowanym tematyką ekonomii społecznej polecił odwiedzenie strony www.miarysolidarnosci.pl.

Jacek Kukuryba, prezes Centrum Ekonomiki Zdrowia z Krakowa, zarządza szpitalem, który nie przynosi strat i wychodzi na zero. W jego placówce lekarz jest bliżej rodziny i samego pacjenta. Zachęcał zebranych samorządowców do wdrażania idei solidarnego państwa, opartej na różnorodności rozwiązań organizacyjnych i prawnych. – *Samorządy mogą wykorzystać bogactwo w różnorodności, szczególnie w organizacji podstawowej opieki zdrowotnej* – mówił J. Kukuryba.

Ważna obecność

Wprowadzając do trzeciego bloku tematycznego **„Wyobraźnia miłosierdzia – przesłanie Jana Pawła II na trzecie tysiąclecie”,** o. dr hab. **Jarosław Kupczak** OP (Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie), stwierdził, że pojęcie miłosierdzia jest ściśle związane z Krakowem, bratem Albertem, Faustyną Kowalską, Albertynami i Albertynkami. Jego zdaniem, prawdziwe miłosierdzie, w przeciwieństwie do rozdawnictwa, znosi relacje „niższy–wyższy”, a obie strony zyskują, wzajemnie się ubogacając. – *Wyobraźnia miłosierdzia mówi, jak pomóc ludziom, nie naruszając ich godności, w sposób niezauważalny dostrzegać ludzkie potrzeby* – powiedział J. Kupczak.

Profesor **Andrzej Zoll,** przewodniczący Rady Centrum Jana Pawła II, zwracał uwagę, że bezrobocie ma niejednokrotnie źródło w nieprzystosowaniu społecznym, odrzuceniu, i wymaga interwencji psychologa, który ułatwi danej jednostce powrót do społeczeństwa. Zaznaczył, że Polacy pracujący za granicą są również narażeni na wykluczenie, gdyż często żyją na marginesie danej społeczności.

Polskie miasta starają się brać odpowiedzialność za tych, nad którymi trzeba roztoczyć opiekę. **Andrzej Porawski,** dyrektor Biura ZMP, przedstawił wyniki ankiety przeprowadzonej wśród miast członkowskich (odpowiedziało na nią 100 samorządów) na temat działań, jakie podejmują, aby przeciwdziałać ubóstwu. Wiele zaprezentowanych rozwiązań odpowiada sugestiom tak ważnej „obecności” wokół potrzebujących, np. praca z ludźmi na ulicy czy asystenci rodziny (*więcej o inicjatywach miast na następnych stronach*).

JOANNA PRONIEWICZ

Konkurs architektoniczny na Centrum Jana Pawła II

Po spotkaniu 16 października br. ogłoszono wyniki otwartego międzynarodowego konkursu architektonicznego na koncepcję Centrum Jana Pawła II, do którego zgłoszono 32 prace z następujących krajów: Austrii, Chin, Danii, Holandii, Niemiec, Meksyku, Polski, Szwecji, USA i Włoch.

Po analizie przedłożonych propozycji i długiej dyskusji Sąd Konkursowy nagrodził trzy prace nadesłane przez: Hou Liang z Shanghaju (Chiny), AEDAS CE Sp. z o.o. z Warszawy oraz Holgaard architekter a/s z Kobenhavn K. (Dania). Wszystkie projekty są bezprecedensowe i wybitne, jednak żaden z nich nie spełnił wszystkich oczekiwań oceniających i nie odzwierciedla na obecnym etapie rangi projektu związanego z dziełem Papieża-Polaka. – *Trzeba nad nimi jeszcze popracować i sprawić, aby przedstawiona wizja centrum stała się czytelniejsza. Do końca roku będą trwały rozmowy z architektami na temat wprowadzenia poprawek do projektów* – zapewnił **Konrad Kucza-Kuczyński,** przewodniczący

Fot. J. Proniewicz

Sądu Konkursowego. Ostateczną decyzję w sprawie wyboru projektu Centrum JPII, którego realizację wycenia się na ok. 200 mln zł, podejmie ks. kardynał Stanisław Dziwisz.

Trzysta polskich miast i gmin, które nadały Papieżowi honorowe obywatelstwo, chce także mieć swój udział w budowie Centrum JPII, co wielokrotnie już deklarowano. Na razie jednak wszelkie dary pieniężne przeznaczone na ten cel z budżetów samorządów wymagają dodatkowych opinii prawnych, czym w najbliższym czasie zajmie się ZMP.

Giełda dobrych pomysłów

Miasta walczą z ubóstwem (1)

Ubóstwo i wykluczenie społeczne jest w Polsce jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, który dotyka w dużym stopniu polskich miast i ich mieszkańców. Związek Miast Polskich od końca lat 90. monitoruje politykę społeczną miast, promując najlepsze przykłady działań, a tym razem włączył się w obchody 20. Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem z inicjatywą Giełdy dobrych pomysłów.

Na podstawie ankiet, na które odpowiedziało ponad 100 miast, ma powstać Giełda dobrych pomysłów, za pośrednictwem której będą promowane programy, projekty oraz inicjatywy miejskie, przeciwdziałające ubóstwu.

Wśród nich można wskazać zarówno te, które stanowią obowiązkowe zadania z zakresu pomocy społecznej (zasiłki, dodatki mieszkaniowe, pomoc rzeczowa i inne), jak i takie, które wykraczają ponad standard, często realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Wiele przedsięwzięć zaplanowano specjalnie na Dzień Walki z Ubóstwem (17 października br.).

Wydarzenia specjalne

Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem obchodzony jest już po raz 20. i z roku na rok w coraz bardziej zauważalny sposób także w Polsce. Tegoroczne obchody w naszym kraju organizował i koordynował Rzecznik Praw Obywatelskich. Współpracę zadeklarowało kilkaset organizacji pozarządowych i obywatelskich, samorządów oraz osób indywidualnych, które aktywnie przeciwdziałają zjawisku ubóstwa. Dzięki zaplanowanym wydarzeniom pokazano opinii publicznej wagę tych problemów, które dotykają część naszego społeczeństwa, oraz to, jak wiele podejmowanych działań sprzyja ograniczeniu sfery ubóstwa i przyczynia się do odrodzenia w Polsce społeczeństwa obywatelskiego.

Najbardziej popularnym wydarzeniem organizowanym przez miasta w związku z tegorocznym Dniem Walki z Ubóstwem były konferencje i spotkania informacyjne, a także konkursy (np. fotograficzny „Oblicza polskiej biedy" w **Polkowicach** czy plastyczny „Warto pomagać" w **Toruniu**) oraz wystawy (m.in. „Ubóstwo w oczach dzieci" w **Słupsku**). W **Suwałkach** odsłonięto tego dnia pomnik Jana Pawła II oraz poświęcono kamień węgielny pod tworzoną placówkę na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W **Poznaniu** odbyła się konferencja naukowa „Działania systemowe na rzecz dzieci ulicy", której celem było przybliżenie problemu wykluczenia społecznego dzieci i młodzieży oraz prezentacja dobrych praktyk mających na celu budowanie systemu wsparcia dla dzieci i rodziny. Tego dnia przygotowano również spotkania integracyjne i informacyjne w różnego rodzaju instytucjach. W **Koszalinie** można było uzyskać informacje o Ośrodku Wsparcia dla osób starszych i chorych psychicznie, na temat zasad ubiegania się o mieszkanie z zasobów gminy dla osób bezdomnych pod hasłem „Powrót do domu" oraz wziąć udział w dniu otwartym w Ośrodku Wsparcia „Złoty Wiek". W **Kozienicach** w plenerze spotkali się zagrożeni wykluczeniem społecznym z pracownikami świadczącymi pomoc społeczną oraz przedstawicielami władz samorządowych.

Kwesty i dydaktyka

W kilkudziesięciu miastach odbyły się imprezy artystyczne, wydawano żywność, posiłki dla ubogich, zbierano odzież, sprzęt AGD, organizowano kwesty uliczne. W **Gdańsku** 27 października br. promowano filantropię w akcji „Już pomagam". W czasie występów muzycznych, tanecznych i teatralnych sprzedawano pinsy w kształcie znaczka filantropii. Całość zebranych funduszy zostanie przeznaczona na zakup odzieży zimowej dla podopiecznych Fundacji Zdrowia ESCO.

W **Lublinie** wręczono medale dla organizacji działających na rzecz walki z ubóstwem i prezentowano ofertę instytucji i organizacji pomocowych. W **Lublińcu** przeprowadzono zajęcia dydaktyczne w szkołach dotyczące problemu głodu i marnotrawienia żywności „Żywność – dobro, które szanuję". Prelekcje dla uczniów, podczas których zapoznano młodzież z działalnością takich instytucji, jak m.in. Ośrodek Interwencji Kryzysowej, odbyły się też w **Tychach.**

Aktywność popłaca

Wśród działań ponadstandardowych podejmowanych przez miasta liczną grupę stanowią programy przezwyciężające skutki ubóstwa związane z bezrobociem, które przewidują aktywizację zawodową, a także wsparcie i pomoc psychologiczną dla osób bez pracy.

Bielsko-Biała od 31 grudnia 2006 r. prowadzi projekt „Aktywność popłaca", który oferuje wsparcie i aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Program realizowany przez miejscowy MOPS jest finansowany ze środków EFS (80 proc.). Celem projektu jest podniesienie wśród grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej – poziomu wiedzy o ich osobistych predyspozycjach zawodowych, wyzwolenie w nich siły do przezwyciężania trudności życiowych oraz aktywnego udziału w procesie nabywania kwalifikacji i umiejętności zawodowych, dzięki czemu zwiększają się ich szanse na wejście na rynek pracy oraz integrację ze społeczeństwem. Projekt przewiduje następujące działania: badanie predyspozycji zawodowych, wyznaczanie ścieżek kariery zawodowej, wsparcie psychologiczne w formie indywidualnego kontaktu z terapeutą oraz grup wsparcia, treningi interpersonalne, warsztaty edukacyjne z zakresu radzenia sobie z osobistymi i rodzinnymi problemami, takimi jak zadłużenie, problemy wychowawcze z dziećmi, szkolenia i kursy zawodowe. Beneficjentom zostanie udzielona pomoc

w czasie poszukiwania pracy polegająca na konsultacji dostępnych na rynku ofert pracy, stworzeniu osobistych dokumentów aplikacyjnych oraz pomocy w korzystaniu z giełd pracy. Projektem zostaną objęte osoby korzystające z pomocy społecznej, które borykają się z problemem długotrwałego bezrobocia lub są bezrobotnymi alkoholikami po leczeniu odwykowym, bezdomnymi, młodzieżą pochodzącą ze środowisk ubogich zagrożonych dysfunkcją społeczną.

Odziedzicz pracę

Wypracowanie metod hamujących proces dziedziczenia bezrobocia w rodzinach to główny cel projektu IW EQUAL Partnerstwo na Rzecz Rozwoju „Odziedzicz pracę" realizowanego przez **Rybnickie Centrum Edukacji Zawodowej.** Jego beneficjentami są rodziny dwupokoleniowe, dotknięte długotrwałym bezrobociem (rodzice i nastoletnie dzieci), a podjęte działania mają zaktywizować rodziców na rynku pracy i utrwalić u dzieci nawyk kształcenia. Dzięki współpracy psychologów, pedagogów, doradców zawodowych, zarówno z całymi rodzinami, jak i społecznością lokalną, tworzy się swoiste „inkubatory przedsiębiorczości rodzinnej". Specjaliści w kontakcie z wyselekcjonowanymi rodzinami określają kwalifikacje zawodowe członków rodzin, oceniają ich braki w umiejętnościach zawodowych, a także diagnozują ewentualne dysfunkcje rozwojowe dzieci. Następnie prowadzona jest terapia indywidualna, rodzinna oraz grupowa, wykonane zostają również testy reorientacji zawodowej. Razem z odbiorcami projektu tworzony jest program szkoleń dostosowanych do ich potrzeb i oczekiwań. Po ich przeprowadzeniu uczestnicy biorą udział w praktykach zawodowych oraz w wyjeździe studyjnym do partnerów zachodnich, aby zapoznać się z nowoczesnym sposobem zarządzania firmą na rynku europejskim. Kursy zawodowe kończą się warsztatami z prowadzenia działalności gospodarczej, realizowanymi przez doradców biznesowych. Bezrobotni uczestniczący w projekcie są przygotowywani do zakładania małych, rodzinnych firm i pozostają wciąż pod stałą opieką doradców zawodowych. W planach jest stworzenie inkubatorów rodzinnej przedsiębiorczości oraz organizowanie targów przedsiębiorczości rodzinnej.

Kobiety jutra

W **Rybniku** prowadzony jest też projekt „Kobieta aktywna kobietą jutra", współfinansowany ze środków EFS, który realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w partnerstwie z Urzędem Miasta i Powiatowym Urzędem Pracy. Program jest skierowany do 100 kobiet i ma na celu ograniczenie długotrwałego bezrobocia wśród kobiet korzystających ze świadczeń pomocy społecznej lub zarejestrowanych w PUP ponad 24 miesiące. Efektami projektu, który był wdrażany od października 2005 do września 2007, są: podniesienie umiejętności zawodowych kobiet (98 kobiet), nabycie i rozwój kompetencji społecznych beneficjentek (69 kobiet), zwiększenie aktywności w poszukiwaniu pracy oraz zdobycie zatrudnienia przez 61 z nich. Innowacją jest fakt, że projektodawca – OPS wyszedł poza ustawowe zadania, czyli zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych mieszkańców, i dzięki projektowi osiągnął nadrzędny cel, do jakiego powinna dążyć pomoc społeczna, a mianowicie – usamodzielnienie się osób z niej korzystających.

Poza formułę działania polegającą na zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych mieszkańców w sensie materialnym wychodzi też projekt z **Sosnowca,** „Grupa edukacyjna dla bezrobotnych kobiet z wykształceniem średnim w wieku 20–35 lat", który realizuje Zespół Pomocy Środowiskowej MOPS. Celem tego programu była zmiana trudnej sytuacji życiowej, w jakiej znajduje się kobieta bezrobotna, oraz poprawienie jej psychospołecznego funkcjonowania w środowisku. Uczestniczki odbyły wiele praktycznych warsztatów kształtujących niezbędne umiejętności potrzebne do skutecznego poruszania się na rynku pracy, takie jak prowadzenie rozmów z pracodawcą, pisanie listów motywacyjnych czy CV.

Przeciwko wykluczeniu

Urząd Miasta w **Poznaniu** prowadzi projekt „Kompleksowy program doradczo-szkoleniowy szansa dla kobiet Poznania i powiatu poznańskiego", w realizacji którego uczestniczy też Polska Federacja Klubów Business&Professional Women, PUP, Demokratyczna Unia Kobiet, Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży, Poznańskie Towarzystwo „Amazonki" oraz Polska Izba Gospodarcza Importerów, Eksporterów i Kooperacji. Jest on skierowany do kobiet o różnym poziomie wykształcenia i w różnym wieku, m.in. do tych, które powracają na rynek pracy po długiej nieobecności, bezrobotnych, mieszkających na obszarach wiejskich, prowadzących własną działalność gospodarczą. Celem programu jest zwiększenie poziomu uczestnictwa kobiet w życiu społeczno-zawodowym poprzez organizację kursów (np. księgowości, angielskiego) szkoleń (dla opiekunek do dzieci i osób starszych), staży zawodowych czy konkursów (np. „Najlepszy biznesplan").

Zwiększenie szans osób długotrwale bezrobotnych i bezdomnych w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia to cel projektu „Reintegracja społeczno-zawodowa osób długotrwale bezrobotnych i bezdomnych" prowadzonego przez UM w Poznaniu, PUP, Stowarzyszenie MONAR, MOPS, Ośrodek dla Bezdomnych Nr 1 i Pogotowie Społeczne. Program zakłada aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wzmocnienie ich potencjału zawodowego, psychicznego i społecznego. Zaproponowane działania obejmują kompleksowy program szkoleniowo-doradczy poprzedzony diagnozą potencjału zawodowego tych osób, uzupełniony poradnictwem i działaniami towarzyszącymi, a także przeprowadzenie szkoleń dla pracowników instytucji publicznych i organizacji pozarządowych zajmujących się świadczeniem pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Giełda dla młodzieży

Pod taką nazwą Zespół Pomocy Środowiskowej MOPS, Śląska Wojewódzka Komenda OHP zrealizują w **Sosnowcu** projekt adresowany do młodzieży w wieku od 18 do 26 lat. W 2007 r. odbyła się już trzecia edycja „Giełdy pracy", podczas której przedstawiono pozyskane wcześniej 682 oferty pracy stałej i sezonowej, w tym zagranicznej. Przeprowadzono ponadto warsztaty i wykłady na temat praw pracowniczych, rynków pracy, autoprezentacji. Uczestnicy mieli możliwość skorzystania z indywidualnych konsultacji w sprawach związanych z podejmowaniem aktywności zawodowej. W projekcie wzięli także udział pracodawcy, którzy podczas trwania giełdy bezpośrednio pozyskiwali pracowników spośród zaproszonej młodzieży.

JOANNA PRONIEWICZ

10 lat targów EXPO REAL

Polska w gronie liderów

Między 8 a 10 października 2007 r. już po raz 10. odbyły się w Monachium Międzynarodowe Targi Nieruchomości Inwestycyjnych EXPO REAL 2007.

Niemcy, Wielka Brytania, Holandia, Austria, Szwajcaria, Rosja, Francja, USA, Włochy – to kraje od lat biorące udział w niemieckiej imprezie. Z roku na rok wzmacnia się jednak także udział w niej Polski. W tym roku nasz kraj zajmował na targach 4 miejsce pod względem liczby uczestników. Na 550 mkw zaprezentowało się 33 polskich wystawców. Ich oferty wystawiono na 6 stoiskach targowych. Największe z nich było wspólnym przedsięwzięciem samorządów lokalnych oraz – po raz pierwszy – Związku Miast Polskich. Swoje oferty zaprezentowały tu: Szczecin, Gdańsk, Poznań, Gorzów Wlkp., Wrocław, Region Wielkopolska reprezentowany przez miasta: Jarocin, Środę Wlkp., Śrem, Leszno i Gniezno oraz Region Podlaski przedstawiający oferty z Białegostoku i Suwałk. W części należącej do Związku Miast Polskich swoje oferty przedstawiły urzędy z Częstochowy, Koszalina, Olsztyna, Opola, Płocka, Żagania i Żar. Na tym wspólnym stoisku znalazły się także liczne firmy. W sumie 23 wystawców. Dwa osobne stoiska zaprezentowały Warszawa i Kraków, kolejne – polskie firmy prywatne.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje udział w monachijskiej imprezie Szczecina. Miasto to jest wierne targom EXPO REAL od 10 lat. W tym roku Szczecin był reprezentowany przez silną 7-osobową delegację na czele z prezydentem **Piotrem Krzystkiem** i jego zastępcą **Krzysztofem Nowakiem.**

Stoisko Krakowa na targach w Monachium. *Fot. J. Ludwiczak*

Tradycyjnie już oferty miast cechowały się dużą różnorodnością. Były więc propozycje z dziedziny budownictwa mieszkaniowego, budowy hoteli, biurowców, centrów komercyjnych, logistycznych, a także zagospodarowania terenów przemysłowych.

Dyrektor Przedstawicielstwa Targów Monachijskich w Polsce, **Krzysztof Kiljański,** podkreślał dobre przygotowanie oferty polskich wystawców skierowanej do dość wymagających zagranicznych inwestorów. Chwalił udział naszych przedstawicieli w seminariach, spotkaniach i konferencjach, także przygotowanych przez przedstawicieli Polski. W tym roku forum takie zorganizowało Biuro Promocji Inwestycji Urzędu Miasta Poznania we współpracy z Konsulatem Generalnym w Monachium.

Miłymi akcentami tegorocznych targów były liczne spotkania i wizyty, w tym m.in. spotkanie polskich wystawców „przy lampce wina" z Elżbietą Sobótką, Konsulem Generalnym RP w Monachium. Liczni goście i wystawcy pojawili się też podczas koktajlu zorganizowanego na polskim stoisku.

Ekspozycję Krakowa odwiedzili natomiast **Christian Ude,** burmistrz Monachium oraz **Manfred Wutzlhofer,** prezes Zarządu Targów Monachijskich.

EXPO REAL to obecnie jedne z największych targów inwestycyjnych na świecie. Przyciągają inwestorów, deweloperów, bankowców i – jak co roku – liczną reprezentację przedstawicieli samorządów lokalnych. Z roku na rok zwiększa się liczba wystawców, zwiedzających oraz wielkość sprzedanej powierzchni targowej. W tym roku na powierzchni 63 000 mkw swoje oferty zaprezentowało 1823 wystawców z 43 krajów. Targi odwiedziło prawie 24 tysiące osób reprezentujących 77 państw.

Kolejna 11. edycja EXPO REAL odbędzie się od 6 do 8 października 2008 r.

JOANNA LUDWICZAK

Polskie stoisko na EXPO REAL 2007. *Fot. J. Ludwiczak*

I Kongres Infrastruktury Sportowej

Moda na sport

Jak skutecznie zaplanować i zrealizować inwestycję sportową oraz jak zarządzać nowoczesnym obiektem sportowym? Na te pytania odpowiedź miał przynieść I Kongres Infrastruktury Sportowej, który odbył się od 24 do 27 października br. w Centralnym Ośrodku Przygotowań Olimpijskich w Spale.

Zorganizował go Polski Klub Infrastruktury Sportowej we współpracy ze Związkiem Miast Polskich oraz Związkiem Powiatów Polskich. Jak powiedział **Ryszard Grobelny,** prezes ZMP, witając uczestników: – *Moment na zorganizowanie kongresu jest dobry, gdyż przyznanie Polsce organizacji EURO 2012 budzi duże społeczne emocje. Dzięki temu politycy zrozumieli, że sport nie jest elementem obojętnym politycznie*.

O tym, że tematyka ta jest coraz bardziej popularna w Polsce – zwłaszcza przed wyzwaniem, jakim jest organizacja EURO w 2012 r. – świadczy fakt, że w kongresie wzięło udział aż 370 osób: byli wśród nich prezydenci i burmistrzowie miast, przedstawiciele administracji państwowej, 200 inwestorów z całego kraju oraz szefowie i kadra zarządzająca aż 50 firm z branży infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz eksperci z zakresu projektowania, marketingu i zarządzania obiektami sportowymi.

Najnowocześniejsze rozwiązania

Kongres miał być okazją dla uczestników do wymiany doświadczeń, nawiązania kontaktów ze specjalistami, a także pozyskania informacji o źródłach finansowania inwestycji i zarządzaniu projektami. Mogli też skorzystać z bogatej oferty paneli seminaryjnych poświęconych najnowszym rozwiązaniom materiałowym i technologicznym przy budowie obiektów sportowych. Dużą popularnością cieszył się blok zagadnień związanych z finansowaniem budowy infrastruktury sportowej, także z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-prywatnego, które w Polsce nie jest rozpowszechnione, przede wszystkim ze względu na skomplikowane rozwiązania prawne.

Co nam da EURO 2012?

Największym zainteresowaniem cieszyła się debata panelowa na gorący temat: „EURO 2012 – szansa dla wszystkich", czyli jak wykorzystać przyznanie Polsce współorganizacji EURO dla rozwoju infrastruktury sportowej w miastach i gminach w całej Polsce.

„Sukces nagrodą za odwagę" – według **Jerzego Engela,** wiceprezesa Polskiego Związku Piłki Nożnej te słowa z piosenki Anny German powinny być mottem dla organizatorów EURO, bo trzeba się w najbliższych latach zdobyć na ogromny wysiłek i podjąć wiele odważnych decyzji. J. Engel był największym optymistą spośród dyskutantów. Jego zdaniem, mistrzostwa zostaną świetnie przygotowane, a najważniejszą sprawą, jaką przyniesie nam EURO, będzie niespotykane dotąd przyspieszenie budowy infrastruktury sportowej w całej Polsce, a także przyspieszenie ekonomiczne kraju. Natomiast niezależnie od przygotowań, należy prowadzić „pracę u podstaw" – budować w nawet niewielkich gminach infrastrukturę sportową dla dzieci, aby do uprawiania sportu przyzwyczajać społeczeństwo od najmłodszych lat. Do tego wątku nawiązał w swojej wypowiedzi Ryszard Grobelny, prezydent Poznania, który powiedział, że już 8 lat temu zainicjował akcję budowy boisk sportowych – jest ich dziś w Poznaniu aż 130 i nie ma problemów z dostępem do nich. Taka długofalowa polityka już zaczyna przynosić efekty – kilku czy kilkunastoletni chłopcy, którzy uprawiają football, po latach stają się wiernymi kibicami wybranego klubu sportowego, są zainteresowani sportem i przychodzą na imprezy sportowe. Mniej optymistyczna była wypowiedź **Marka Kopela,** prezydenta Chorzowa: – *Euro pokazało, że nie mamy ani jednego stadionu na światowym poziomie. Tylko w tej dziedzinie jesteśmy jakieś 40 lat opóźnieni, bo np. szpitale czy uczelnie mamy na europejskim poziomie. Miasta finansują budowę boisk, basenów czy hal sportowych, które są ogólnodostępne dla mieszkańców, natomiast w budowę profesjonalnych boisk musi się zaangażować państwo*.

Kolejne pytanie zadane przez prowadzącego dyskusję znanego dziennikarza sportowego, **Krzysztofa Miklasa** brzmiało:

Czy EURO stworzy w Polsce modę na sport?

Dyskutanci podkreślali, że z roku na rok ta moda wzrasta, sport robi się coraz popularniejszy, zwłaszcza wśród młodych ludzi, a także wśród menadżerów, którzy uprawiają sport, by zachować dobrą kondycję przy stresującej pracy. Nadal jednak jesteśmy pod tym względem w ogonie krajów europejskich. Dane statystyczne z krajów skandynawskich mówią, że tam aż 60 proc. społeczeństwa rekreacyjnie uprawia sport, podczas gdy w Polsce odsetek ten wynosi zaledwie 20 proc.

Będą sukcesy – będzie sport

Tak w skrócie można podsumować tę część dyskusji – każdy sukces naszej reprezentacji narodowej przynosi falę zainteresowania daną dyscypliną sportu. Jako przykład można podać choćby sukcesy naszych siatkarzy, którzy wykreowali w ostatnich latach modę na siatkówkę. Z całą pewnością zaś EURO przyniesie modę na piłkę nożną i zmieni oblicze naszego kraju. Powstaną nowe obiekty sportowe, hotele, tysiące kilometrów dróg, zmodernizowany będzie transport publiczny. Obyśmy wykorzystali szansę.

HANNA HENDRYSIAK

Dyskusja panelowa „Co EURO 2012 oznacza dla polskiego sportu i jak tę szansę wykorzystać?" *Fot. www.fotofama.pl*

Nowe miasta w ZMP

Ciechocinek

Na tzw. Białych Kujawach na lewym brzegu Wisły, między Toruniem a Włocławkiem leży jedno z najbardziej znanych polskich uzdrowisk – niespełna 12-tysięczny Ciechocinek.

Historia ciechocińskich źródeł solankowych sięga bardzo odległych czasów. Jednak jako najstarsze uważa się zapiski z XIII w. W roku 1235 książę Konrad I Mazowiecki wystawił dokument, w którym przekazał w wieczną dzierżawę sprowadzonemu przez siebie Zakonowi Krzyżackiemu dwie warzelnie soli.

Na początek cztery wanny

Kiedy po I rozbiorze Polski Wieliczka i Bochnia, miejscowości bogate w złoża soli, znalazły się pod zaborem austriackim, źródła solankowe Ciechocinka zwróciły uwagę nowej polskiej administracji. Z inicjatywy Stanisława Staszica, który był prawą ręką Ministra Skarbu Królestwa Polskiego, powstał projekt pozyskiwania soli z tutejszych źródeł solankowych. W roku 1830 wybudowano dużą warzelnię soli, zaś w latach 1824–1859 wzniesiono trzy pierwsze tężnie, które stały się zakładem produkującym sól na skalę przemysłową. Datą przełomową w historii Ciechocinka był rok 1836, kiedy w miejscowym zajeździe zainstalowano cztery miedziane wanny lecznicze. Dało to początek Zakładowi Zdrojowemu, który był zalążkiem uzdrowiska. Od tego momentu ośrodek zaczął zyskiwać sławę jako uzdrowisko. Powstały łazienki, zwiększyła się liczba wanien.

Równocześnie budowano domy, wille i pensjonaty dla coraz liczniej przyjeżdżających tu kuracjuszy. Powstała bocznica kolejowa do kolei warszawsko-bydgoskiej (1867 r.), wały ochronne (1872 r.) oraz ujęcie wody w miejscowości Kuczek wraz z wodociągiem do Ciechocinka (1894 r.). Ten okres szybkiego rozwoju i rozkwitu zaowocował przyznaniem uzdrowisku w 1916 r. praw miejskich.

Miasto-ogród

Po zakończeniu I wojny światowej, kiedy miasto zostało przejęte przez Rząd Polski i podporządkowane Ministerstwu Zdrowia, odbudowywano i uruchamiano zniszczone w czasie wojny urządzenia lecznicze, powstawały nowe pensjonaty dla letników, wybudowano pocztę, szkołę, kompleks mieszkalno-handlowy „Europa", „Dworek Prezydenta" i inne obiekty. W tym okresie powstaje również Park Zdrowia na terenie między tężniami. Składa się on z basenu termalnosolankowego, ogródka jordanowskiego, boiska sportowego oraz rozległych terenów zielonych okalających tężnie.

W latach trzydziestych Ciechocinek zaczął przeobrażać się w miasto-ogród. Było to spełnienie wizji architekta zieleni – Zygmunta Hellwiga, twórcy ciechocińskich dywanów kwiatowych, zegara kwiatowego oraz wielu parków i skwerów.

Uzdrowisko dla okupantów

Po wybuchu II wojny światowej z Ciechocinka zrobiono jeden wielki szpital wojskowy dla Niemców. W czasie okupacji miasto również pełniło funkcję uzdrowiska, ale wyłącznie dla obywateli niemieckich. Specjaliści niemieccy porównujący miejscowe źródła solankowe ze źródłami na terenie Rzeszy bardzo wysoko oceniali ich jakość, a źródło termalne nr 14 nazwali wręcz „cudem natury".

Po wyzwoleniu 21 stycznia 1945 r. przystąpiono szybko do reaktywowania uzdrowiska. Na szczęście, wojna nie dokonała wielkiego spustoszenia. Ocalały, mimo prób ich wysadzenia przez okupantów, najważniejsze obiekty w mieście: łazienki, dworzec i kościół.

Cudowne miejsce

Dziś Ciechocinek jest jednym z najpopularniejszych miast uzdrowiskowych w Polsce. Po latach szczególnie intensywnego rozwoju obecnie tak jak dawniej przyciąga kuracjuszy i wczasowiczów nie tylko swymi walorami leczniczymi, lecz także malowniczym położeniem, zielenią licznych skwerów i parków, miłym i przytulnym klimatem kawiarenek, szumem fontann, powagą tężni, urokiem wielu miejsc spacerowych. Kuracjusze czują się tu dobrze, gdyż miasto charakteryzuje bardzo korzystny dla funkcji leczniczo-wypoczynkowej klimat.

Solanki, stanowiące główne bogactwo uzdrowiska, dzięki obecności chlorku sodu, związków wapnia, magnezu, żelaza, wolnego siarkowodoru, jodu, bromu i innych mikroelementów posiadają wybitne właściwości lecznicze. Mają temperaturę od 8 do 37°C oraz zasolenie od 0,19 proc. do 6,43 proc. ■

Tężnie w Ciechocinku. *Fot. Archiwum UM*

Nowe miasta w ZMP

Kluczbork

Kluczbork jest miastem powiatowym położonym w województwie opolskim. Leży na przecięciu szlaków kolejowych i drogowych. Dziś miasto liczy blisko 27 tys. mieszkańców.

Mieszkańcy mówią, że Kluczbork to miasto spokojne, zielone, w którym czują się bezpiecznie i mogą miło spędzić czas. Ambicją i dążeniem mieszkańców oraz władz jest przekształcenie Kluczborka w nowoczesne europejskie miasto.

Ośrodek protestantyzmu

Kluczbork został założony przez Zakon Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą, którzy zjawili się na Śląsku w 1235 r. Nawiązując stosunki z księciem Henrykiem II, zakonnicy otrzymali zezwolenie na lokację miasta Kreuzburg (zamek krzyża).

Od połowy XVI w. Kluczbork był jednym z głównych ośrodków polskiego protestantyzmu na Śląsku. Wszystkie tutejsze parafie były utrakwistyczne (polsko-niemieckie), tutaj działali „pastores polonici" – protestanccy duszpasterze odprawiający polskie i niemieckie nabożeństwa. Z kolei w latach 1660-1671 Kluczbork udzielił schronienia arianom przybyłym z Polski, którzy zorganizowali tutaj dwukrotnie swoje synody.

W mieście przez wieki żyli zgodnie ewangelicy, katolicy i wyznawcy judaizmu.

W 1675 r. Kluczbork dostał się pod panowanie Habsburgów, a po 1740 r. wraz z całym Śląskiem znalazł się w granicach państwa pruskiego. Po podziale Górnego Śląska w październiku 1921 r. powiat kluczborski w całości pozostał w obrębie państwa niemieckiego – od 1933 r. – Rzeszy Niemieckiej. Oficjalnie władze polskie przejęły Kluczbork wraz z całym Śląskiem Opolskim 18 marca 1945 r.

Inwestycje w środowisko

Tworzący się na początku lat 90. kluczborski samorząd stanął przed bardzo poważnymi problemami ekologicznymi: m.in. brakiem w prawie 30-tysięcznym mieście nowoczesnej oczyszczalni ścieków oraz koniecznością rozbudowy i modernizacji wysypiska odpadów komunalnych.

Rynek w Kluczborku. *Fot. Archiwum UM*

Na te kapitałochłonne cele przeznaczano w ostatnich latach z budżetu miasta najwięcej środków. W efekcie zakończona została rozbudowa i modernizacja wysypiska – oddany do użytku obiekt spełnia wymagania pod względem ochrony środowiska i rozwiązuje problem odpadów komunalnych gminy. Uruchomiono nowoczesną oczyszczalnię ścieków. Kotłownia rejonowa została wyposażona w nowoczesną instalację odsiarczania spalin. Udało się także zmodernizować sieć cieplną. Sukcesywnie likwidowano kotłownie węglowe w centrum miasta. Prowadzona była segregacja śmieci.

Przyjazny klimat

Dzięki aktywnym działaniom udało się utworzyć w Kluczborku podstrefę Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Na jej terenie na obszarze ok. 44 ha będzie zlokalizowana największa inwestycja w województwie opolskim. Włoska firma MARCEGAGLIA za 250 mln euro wybuduje zakład produkcji rur, w którym znajdzie pracę tysiąc osób. Oprócz MARCEGAGLII swoje zakłady stawiają inne firmy, m.in. Ocynkownia Śląsk oraz PROTEA, która zatrudni ok. 150 osób i zainwestuje kilka milionów złotych.

Tegoroczne nakłady na inwestycje miejskie – ok. 20 mln zł – stawiają Kluczbork w gronie najbardziej dynamicznie rozwijających się ośrodków Opolszczyzny.

Kluczbork to obok intensywnego rozwoju gospodarczego tradycyjna gościnność zapadająca głęboko w pamięć, to aktywny wypoczynek (ścieżki rowerowe, camping w Bąkowie – wielokrotny laureat nagrody „Mister Camping"), spotkania z kulturą. Produktem regionalnym Kluczborka jest miód z Maciejowskiej Pasieki.

Nadzieja w sporcie

Miasto może się też poszczycić tradycjami sportowymi. Uprawianie sportu umożliwiają sale i hale sportowe, boiska oraz korty tenisowe. Systematycznej rozbudowie i modernizacji ulega baza sportowo-rekreacyjna. Funkcjonuje kilka klubów i stowarzyszeń propagujących sport. Największe sukcesy odnosi Kluczborski Klub Karate.

W związku z przyznaniem Polsce prawa organizacji EURO 2012 władze samorządowe zaangażowały się w projekt stworzenia „Kampusu Sportowo-Szkoleniowego – Kluczbork". Celem projektu jest realizacja bazy pobytowej dla jednej z reprezentacji uczestników mistrzostw. Korzystne położenie wielu obiektów sportowych (boiska, korty, hala sportowa) w przepięknym parku sprawiło, że Kluczbork jest liczącym się kandydatem w walce o rekomendacje UEFA.

Materiały z nowych miast, na podstawie stron internetowych oraz innych źródeł, przygotowała EWA PARCHIMOWICZ

750-lecie miasta

Ruch w Chorzowie

Obchodzący w tym roku 750-lecie istnienia Chorzów, dziś ponad 120-tysięczne miasto, położone w samym sercu czteromilionowej aglomeracji śląskiej, jeszcze kilka lat temu był typowym dla Górnego Śląska ośrodkiem przemysłu. Dzięki przemianom w Polsce i odrodzeniu samorządności dawny wizerunek miasta odchodzi do przeszłości.

Drogowa Trasa Średnicowa i Autostrada A-4 dały miastu nowy impuls do gospodarczego rozwoju. Dziś bardziej niż na przemysł czy górnictwo Chorzów stawia na turystykę (sic!) i kulturę. Centralnie położony w regionie, z doskonałymi połączeniami drogowymi, kolejowymi i lotniczymi, przy autostradzie A-4 między Wrocławiem a Krakowem i sąsiadujący z Katowicami Chorzów odwiedza coraz więcej gości.

Największym turystycznym atutem Chorzowa jest unikatowy w skali europejskiej Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku. Atrakcyjność tego ponad 600-hektarowego kompleksu przyrodniczo-rekreacyjnego przyciąga zarówno mieszkańców, jak i gości z całego kraju. A mają oni z czego wybierać, bo znajduje się tu wesołe miasteczko, ogród zoologiczny, park etnograficzny, planetarium, całoroczny tor saneczkowy, wreszcie hotel i kompleks basenów.

Dużą popularność park zawdzięcza również temu, że na jego terenie zlokalizowany jest największy w Polsce Stadion Śląski – uznany za Narodowy. To tutaj reprezentacja Polski w piłce nożnej rozegrała wiele meczów, a jej sukcesy zapadły w pamięci milionów kibiców piłkarskich. Obiekt jest modernizowany i wkrótce doczeka się zadaszenia widowni. Przygotowuje się do EURO 2012, które ma się odbyć w Polsce.

I Międzynarodowe Triennale Rzeźby

W roku jubileuszowym odbyło się triennale rzeźbiarskie, odwołujące się do wystaw Śląskiej Galerii Rzeźby, zapoczątkowanych w 1962 r. Przedmiotem konkursu było wykonanie modelu rzeźby plenerowej. Nagrodzone 3 modele zostaną zrealizowane.
W ramach siedmiu wystaw odbywających się co dwa lata na terenie Parku Kultury i Wypoczynku powstała galeria złożona z 36 rzeźb plenerowych. Usytuowana w parku i dostępna bez ograniczeń jest doskonałym miejscem do ekspozycji rzeźb plenerowych. W przyszłości stanie się ważnym filarem pod budowę planowanego Śląskiego Centrum Sztuki Współczesnej, które ma powstać na terenie Parku.

Bardziej przyjaźni środowisku

Komunikacyjne atuty

Rozmowa z prezydentem Chorzowa, Markiem Kopelem

■ Na październikowej konferencji mówił Pan o wizji i kierunkach rozwoju Chorzowa. Jaka jest ta wizja?

– W mojej ocenie, Chorzów jest w bardzo dobrej sytuacji, jeśli chodzi o szanse na szybki rozwój. Jesteśmy miastem nierozerwalnie związanym z Katowicami – stolicą regionu, co zawsze jest atutem. Poza tym komunikacyjnie już teraz jesteśmy w dobrym położeniu. Dzięki autostradzie A-4, która przebiega przez Chorzów, mamy dobre połączenie z Europą Zachodnią, a za chwilę ta droga połączy nas z Ukrainą. A-4 jest też arterią, dzięki której są u nas lokowane duże inwestycje zagraniczne. W planach jest także szybkie wybudowanie autostrady A-1, która będzie przebiegać w pobliżu naszego miasta, więc znajdziemy się na skrzyżowaniu autostrad. Dobre warunki rozwoju miasta tworzą także lotniska: w Balicach – połączone z Chorzowem bezpośrednio autostradą, w odległości 45 minut jazdy oraz nasze lotnisko w Pyrzowicach. Oba mają zapewnione dotacje unijne na rozwój – są to warunki, które nam sprzyjają. Sprzyja nam także EURO 2012, które ma się odbyć w Polsce.

■ Chorzów jeszcze cały czas walczy o włączenie swojego stadionu do rozgrywek...

– Nie, my o nic nie walczymy. Chorzów jest w sytuacji najbardziej komfortowej, ponieważ nasz stadion już dziś mógłby przyjąć uczestników EURO, jedyny brakujący element to zadaszenie trybun. Jestem przekonany, że – o ile Polska nie straci EURO w ogóle – mecze będą się rozgrywały na sześciu stadionach. Wynika to z prostej kalkulacji – mianowicie UEFA, która jest organizatorem EURO, zainteresowana jest tym, by jak najbardziej spopularyzować piłkę nożną i im więcej miejsc do rozgrywania meczy, tym lepiej.

Ciekawym kierunkiem rozwoju, którym się szczycimy w roku jubileuszowym, jest rozwój wyższych uczelni. Mamy ich już pięć – główną jest Uniwersytet Śląski, który u nas prowadzi Wydział Radia i Telewizji, oraz Wyższą Szkołę

Drogowa Trasa Średnicowa. *Fot. Archiwum UM w Chorzowie*

RO 2012 i przyjęcia piłkarzy oraz kibiców z całej Europy.

Do Chorzowa przyciągają też koncerty megagwiazd muzyki: U2, The Rolling Stones, Metallica, Genesis. Tylko na koncert tej ostatniej grupy przyjechało tu prawie 80 tys. fanów muzyki Phila Collinsa.

Dumą chorzowian jest reprezentacyjny pasaż handlowy – ulica Wolności. Nowoczesny deptak na zabytkowej ulicy z jednej strony wieńczy wzniesiony w XIX w.budynek poczty z podświetlaną wieżą i plac z fontanną, z drugiej zaś monumentalny XIX-wieczny kościół św. Jadwigi. Eleganckie sklepy, galerie i restauracje wkomponowane w piękną XIX-wieczną architekturę mieszczańskich kamienic tworzą niepowtarzalny klimat pasażu.

Deptak zajmuje również szczególne miejsce w życiu kulturalnym miasta. Co roku w sierpniu można tutaj podziwiać barwny korowód artystów Międzynarodowych Studenckich Festiwali Folklorystycznych, latem przygrywają zakorzenione w śląskiej tradycji orkiestry dęte.

Uroku dodają miastu zabytki kultury sakralnej z najstarszym, XVI-wiecznym, drewnianym kościołem św. Wawrzyńca oraz przemysłowej – dawne kolonie robotnicze i stojący w centrum szyb górniczy św. Elżbiety.

Wieś bożogrobców

Chorzów często nazywany jest „wsią bożogrobców". Dzieje miasta są bowiem ściśle związane ze średniowiecznymi dziejami Zakonu Rycerzy Grobu Bożego w Jerozolimie. To do nich należała osada położona pod Bytomiem. Pewnym źródłem historycznym potwierdzającym jej istnienie jest dokument wydany 24 czerwca 1257 r.przez Władysława, księcia opolskiego. Na mocy tego dokumentu bożogrobcy uzyskali prawo lokacji wsi. Od kilku lat, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej, rocznica narodzin Chorzowa jest obchodzona jako „Święto Miasta".

Zarządzania, która niedługo ma zostać wydziałem tej uczelni. Funkcjonują też cztery szkoły niepubliczne, w tym informatyczna, bankowa, przedsiębiorczości, pracowników socjalnych. Kształci się u nas już około 9 tysięcy studentów.

■ Chorzów ma do zagospodarowania sporo terenów poprzemysłowych, np. na terenie hut – jak zamierzacie je wykorzystać?

– Chorzów rzeczywiście kiedyś był miastem głównie przemysłowym i to o największym zagęszczeniu zakładów przemysłowych. Teraz to się zmienia. Są u nas dwie huty, które zajmowały kilkaset hektarów, a dziś może 20 proc. tej powierzchni. Mamy również nieczynne od kilkunastu lat kopalnie czy zakłady chemiczne, które mocno się skurczyły i zmieniły profil działalności. W to wolne miejsce wchodzi inny profil działalności gospodarczej, bardziej przyjazny środowisku. Najciekawszym przykładem jest rozbudowa przy autostradzie A-4 wielkiej bazy logistycznej amerykańskiej firmy Pro-Logis, która powstaje na terenach zwolnionych przez Hutę „Batory". Pierwszą jej część zlokalizowano na dawnej hałdzie huty – kilkadziesiąt ha terenu nie tylko zostało zrekultywowane, ale jeszcze służy gospodarczo. To przykład, jak z działalności przemysłowej przechodzimy na bardziej nowoczesną i ekologicznie neutralną.

■ Samorządy są na początku kadencji. Przez trzy lata można jeszcze wiele zrobić. Jakie są plany inwestycyjne Chorzowa?

– Największą inwestycją, którą zamierzamy zrealizować, jest budowa nowego odcinka drogi krajowej nr 79, która przebiega przez środek miasta, nad dawnym rynkiem, obok Stadionu Śląskiego. Dlatego staramy się, by została uznana za ważną dla organizacji EURO 2012 w Chorzowie. Mamy nadzieję, że uzyskamy na to środki z Unii Europejskiej. Projektowanie już trwa, natomiast wykonanie tej inwestycji mogłoby się zakończyć około 2011 r. Moglibyśmy dzięki zbudowaniu obwodnicy odtworzyć rynek miejski.

Oczywiście, mamy też zaplanowanych wiele innych inwestycji, np. przez Chorzów przepływała kiedyś rzeka Rawa, od kilkudziesięciu lat – ściek komunalny i przemysłowy, którego przykrycie planowaliśmy od wielu lat i wydaje się, że wykonamy to w najbliższym czasie, bo to jest bardzo ważne dla mieszkańców. Inwestycje czekają nas też w służbie zdrowia, mamy dwa szpitale miejskie: szpital dla dorosłych i Chorzowskie Centrum Pediatrii. W obu chcielibyśmy zbudować nowoczesne bloki operacyjne.

■ A co już udało się zrealizować?

– Zaczynając od dróg, mamy już autostradę A-4, drogową Trasę Średnicową, Stadion Śląski jako jedyny duży w Polsce jest wyremontowany i może pomieścić 48 tysięcy widzów, nasze szpitale są po generalnych remontach bardzo nowoczesne i dobrze wyposażone. Z ciekawostek, w ostatnich latach powstało w Chorzowie na terenach osiedlowych około 20 boisk ze sztuczną nawierzchnią. Boiska są otwarte, bez płotów, dostępne dla wszystkich, co jest rzadkością w polskich miastach. Zbudowaliśmy też 3 pełnowymiarowe boiska, ze sztuczną trawą, halę sportową z basenem. Mógłbym tak jeszcze długo wymieniać.

■ Dziękuję za rozmowę.

Materiały o Chorzowie przygotowała
HANNA HENDRYSIAK

Open Days 2007

Tydzień dla miast i regionów

Już po raz piąty odbył się w Brukseli Europejski Tydzień Regionów i Miast – *Open Days* 2007 – impreza zorganizowana przez Komitet Regionów wspólnie z Dyrekcją Generalną Komisji Europejskiej ds. Polityki Regionalnej, przy współpracy europejskich miast i regionów oraz instytucji finansowych z sektora publicznego i prywatnego.

Tegoroczne *Open Days* odbywały się pod hasłem „Regiony na rzecz wzrostu i zatrudnienia" (*Making it happen: Regions deliver growth and jobs*) i trwały od 8 do 11 października. W ciągu tygodnia blisko 5 tysięcy osób uczestniczyło w 150 sesjach, warsztatach i prezentacjach, których celem było m.in. umożliwienie spotkania podmiotów publicznych i prywatnych. Prezentowano także nowe programy polityki spójności. Zgodnie z ich założeniami, w latach 2007–2013 do europejskich samorządów powinno trafić do 35 proc. całkowitego budżetu Unii Europejskiej. Główne priorytety polityki spójności to m.in. zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miast i regionów oraz stworzenie większej liczby miejsc pracy. Dużo uwagi poświęcono w tym roku także takim zagadnieniom, jak: energia, transport, środowisko, innowacje i badania naukowe. Zdaniem organizatorów, działania w tych obszarach mogą zbliżyć obywateli UE do siebie i przyczynić się do podniesienia jakości życia w gminach i regionach. Impreza z roku na rok przyciąga coraz więcej uczestników, nie tylko z Europy, ale także z obu Ameryk, Rosji, Azji i przez stałe podnoszenie jakości dyskusji coraz lepiej odpowiada potrzebom uczestników.

O równości

Jeden z warsztatów podczas *Open Days* dotyczył wdrażania polityki *gender mainstreaming'u* w samorządach lokalnych i regionalnych. Jak podkreślali mówcy, chodzi tutaj nie tylko o prawa dla samych kobiet, ale o równe szanse i równe traktowanie wszystkich obywateli – kobiet i mężczyzn, uwzględniając przy tym różne grupy społeczne, zawodowe, demograficzne. Polityka równościowa powinna być dostosowana do aktualnych zmian w społeczeństwie (np. mężczyźni wychowujący dzieci), uwzględniać osoby niepełnosprawne, imigrantów. Ogromną rolę odgrywa wzrost świadomości równości płci. Jak pokazały zaprezentowane podczas sesji przykłady z Austrii i Irlandii, najlepiej służą temu kampanie informacyjne oraz odpowiednie działania wysokich urzędników i polityków.

Jarmo Salminen z *Planar Systems Europe* pokazał czysto ekonomiczny wymiar równości płci. Jako szef fińskiego oddziału międzynarodowej firmy chce, aby równość przynosiła zysk jego przedsiębiorstwu. W tym celu stworzył tzw. Plan Równości gwarantujący wszystkim pracownikom równe prawa, zarobki, szanse rozwoju zawodowego bez względu na płeć, religię, pochodzenie czy orientację seksualną. *Gender mainstreaming* ma przyczynić się do lepszego funkcjonowania zarządzanej przez niego firmy i generować zyski.

Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej

O korzystaniu z nowego instrumentu prawnego, jakim są Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT) przy tworzeniu nowych i rozwijaniu już istniejących relacji między sąsiadującymi ze sobą samorządami z różnych państw, mowa była podczas jednej z sesji zorganizowanych przez Komitet Regionów. Celem tworzenia ugrupowań jest wzmocnienie spójności społeczno-gospodarczej poprzez ułatwienie współpracy w wymiarze transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym oraz pokonanie przeszkód utrudniających tego rodzaju współpracę. EUWT w każdym z państw członkowskich mają osobowość prawną i mogą realizować programy lub projekty współpracy terytorialnej, współfinansowane przez Wspólnotę, szczególnie w ramach funduszy strukturalnych. Posiadając osobowość prawną i zdolność do czynności prawnych, EUWT mogą nabywać lub zbywać mienie ruchome i nieruchome oraz zatrudniać pracowników i występować jako strona w postępowaniu sądowym. Założenie takiego ugrupowania jest całkowicie dobrowolną inicjatywą i powinno służyć partnerom, aby jak najlepiej wykorzystać fundusze strukturalne oraz inne wspólnotowe instrumenty. Takie rozwiązanie może wspomagać np. wspólne świadczenie usług publicznych w obszarze przygranicznym.

Jak podkreślił **Lucio Gussetti,** dyrektor ds. konsultacji w Komitecie Regionów, EUWT nie są cudownym środkiem na wszystko i powinny być zakładane tam, gdzie nie ma innych korzystniejszych instrumentów na współpracę terytorialną. Czasami warto sięgnąć po inne instrumenty lub wystarczy założyć stowarzyszenie, które może ułatwić realizację danego zadania czy projektu. (Tematyce EUWT poświecony będzie artykuł w grudniowym wydaniu „Samorządu Miejskiego").

Zrównoważony rozwój miejski, czyli o *Jessice*

Dokładnie przed rokiem podczas *Open Days* 2006 miała miejsce oficjalna prezentacja jednej z trzech inicjatyw Komisji Europejskiej – *JESSICA*. Skierowana na zrównoważone inwestycje, wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy na obszarach miejskich, ma umożliwić władzom zarządzającym funduszami strukturalnymi korzystanie z zewnętrznych ekspertyz oraz zapewnić lepszy dostęp do pożyczek i grantów na rozwój miejski, np. budownictwo komunalne.

W sesji poświęconej *JESSICE* przedstawiciele Europejskiego Banku Inwestycyjnego mówili o dotychczasowych doświadczeniach z realizacji inicjatywy. Jak podkreślano, nadaje się ona dla każdego miasta i dla każdego dobrego projektu, który służy zrównoważonemu rozwojowi miejskiemu. W Wielkiej Brytanii *JESSICA* realizowana jest w partnerstwie opartym na formule PPP i tam takie rozwiązanie dobrze się sprawdza. Jak dotąd brakuje jednak doświadczeń i przykładów z innych krajów Wspólnoty, trudno więc po roku trwania inicjatywy dokonać głębszej oceny tego instrumentu.

Jak skutecznie informować?

Small and Smart to temat prezentacji zorganizowanej przez trzy nadbałtyckie kraje: Litwę, Łotwę i Estonię. *Small*, ponieważ kraje te są stosunkowo małe, a *smart*, ponieważ – jak twierdzą – mądrze zaplanowały społeczną kampanię informacyjną o możliwościach korzystania z różnych środków unijnych. Obok tradycyjnych kanałów komunikacyjnych, takich jak spoty reklamowe, audycje telewizyjne i radiowe, organizowano spotkania z mieszkańcami w poszczególnych gminach, gdzie specjaliści mogli przedstawiać możliwości korzystania ze środków unijnych i odpowiadać na pytania obywateli.

(HL)

Złota Gwiazda dla Wągrowca

Nagroda za solidarność

Wągrowiec – jako jedyne w Polsce i jedno z 10 miast w Europie – został uhonorowany przez Komisję Europejską nagrodą Złotej Gwiazdy.

Nagroda Złotej Gwiazdy to wyraz uznania za aktywne uczestnictwo i wysiłki ukierunkowane na wzmacnianie postawy obywatelskiej. Jej wyrazem są projekty obejmujące tematy tak różne, jak poszukiwanie sposobu na prowadzenie dialogu międzykulturowego lub ukazanie możliwości kształcenia i podnoszenia świadomości w kwestiach związanych z integracją europejską. Nagrody te przyznawane są w ramach programu „Europa dla obywateli", który stanowi odpowiedź na potrzebę wzmożonego uczestnictwa obywateli w kształtowaniu Europy. Nagrodzone projekty odzwierciedlają najskuteczniejsze wysiłki podejmowane w tej dziedzinie.

„Dni Europy 2006 – Solidarność w Europie, setki pomysłów, tysiące przyjaźni" to projekt, za który miasto Wągrowiec otrzymało tegoroczną Złotą Gwiazdę. Kładzie on akcent na solidarność, szczególnie w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, oraz wyeliminowanie uprzedzeń i stereotypów. Zrealizowano go podczas uroczystości Dni Europy, które odbyły się od 28 kwietnia do 3 maja 2006 r.

W tym pamiętnym spotkaniu udział wzięli mieszkańcy Wągrowca, młodzież, przedstawiciele świata kultury, osoby odpowiedzialne za współpracę zagraniczną oraz przedstawiciele samorządów z Adendorfu i Schönwalde (Niemcy), Gyuli (Węgry), Krasnogorska (Rosja) oraz Le Plessis – Trevise (Francja), które są miastami partnerskimi Wągrowca, a gościnnie na zaproszenie samorządu i współpracujących organizacji – przedstawiciele Hobro (Dania) oraz Sierpuchowa (Rosja). Łącznie w wielu imprezach, spotkaniach i zabawach udział wzięło około 170 zagranicznych gości oraz 4000 mieszkańców Wągrowca.

Wszystkie wydarzenia, które miały miejsce podczas „Dni Europy", skupiały się wokół 5. rocznicy partnerstwa Wągrowca, Schönwalde i Adendorfu. Głównym celem było pokazanie licznych efektów tej współpracy, nawiązanie nowych kontaktów, umocnienie dotychczasowych partnerstw, przedstawienie dorobku kulturalnego krajów uczestniczących w spotkaniu oraz solidarność z osobami niepełnosprawnymi.

Konferencja 5 lat współpracy – setki pomysłów, tysiące przyjaźni.
Fot. Archiwum UM

Turniej wiedzy o Wągrowcu.
Fot. Archiwum UM

Ján Figeľ,
komisarz europejski ds. edukacji, kształcenia, kultury i młodzieży:

Niezmiernie się cieszę z tak dużego zaangażowania oraz tak szerokiego uczestnictwa i mobilizacji obywateli w całej Europie dotyczącego tak wielu różnych kwestii: od świadomości ekologicznej do dialogu międzykulturowego. Pokazuje ono jasną potrzebę dalszego utrzymywania stałej platformy dla uznawania i wspierania projektów propagujących udział społeczeństwa obywatelskiego oraz kontynuowania przez nas wysiłków w celu dotarcia do jeszcze szerszej grupy osób.

Jednym z ważniejszych punktów programu tego wydarzenia była konferencja **„5 lat współpracy, setki pomysłów, tysiące przyjaźni"**, podczas której mieszkańcy Wągrowca, Adendorfu i Schönwalde podzielili się doświadczeniami, mówili o efektach partnerstwa, przedstawili najważniejsze zrealizowane wspólnie projekty przyjaciołom z Rosji, Węgier i Francji.

Podczas „Dni Europy 2006" opracowano założenia projektu „Sieć". Ma on polegać na stworzeniu sieci powiązań i współpracy małych miast i gmin europejskich w celu przekazywania sobie „dobrych praktyk" oraz wspólnego rozwiązywania problemów społecznych. Projekt ten ma na celu rozszerzenie zakresu współpracy, realizację ambitniejszych projektów oraz zadań, których nie można było zrealizować do tej pory ze względu na brak zainteresowanych osób bądź organizacji. Ma to także umożliwić mieszkańcom nawiązanie kontaktów, poznanie nowych ludzi oraz promowanie miast w Europie.

Ponadto podczas Dni Europy 2006 odbyły się spotkania współpracujących grup: sportowców, muzyków-amatorów, grup wsparcia osób niepełnosprawnych („Sprawni mimo barier"), zaprzyjaźnionych rodzin („Schmidt u Kowalskiego, Kowalski u Schmidta"). Doszło też do spotkania „Działać wspólnie – żyć aktywnie", w którym udział wzięli przedstawiciele nieformalnych grup młodzieżowych, organizacji pozarządowych, grup partnerskich i osób prywatnych. Odbył się ponadto happening pod nazwą „Tunel", którego celem było umożliwienie pełnosprawnym ludziom wcielenie się w rolę np. osób niewidomych czy poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Uroczystość wręczenia nagród odbyła się 8 listopada 2007 r. w Brukseli podczas dorocznego forum „Europa dla obywateli" organizowanego przez Dyrekcję Generalną Komisji Europejskiej ds. Edukacji i Kultury.

(EPE)

Najciekawsze imprezy targowe dla miast w 2008 roku

Styczeń	
22–25 stycznia, Poznań	FORUM INVESTFIELD www.investfield.mtp.pl
22–25 stycznia, Poznań	BUDMA – Międzynarodowe Targi Budownictwa www.mtp.pl
Luty	
14–18 lutego, Monachium	C-B-R 2008 Międzynarodowe Targi Turystyki i Podróży www.targiwmonachium.pl, www.c-b-r.de
Marzec	
5–9 marca, Berlin	ITB Berlin Międzynarodowe Targi Turystyczne www.messe-berlin.de
11–14 marca, Cannes	The International Property Market MIPIM www.mipim.com
Kwiecień	
8–12 kwietnia, Madryt	SIMA 10, Targi Nieruchomości www.simaexpo.com
Maj	
19–20 maja, Warszawa	SALON INVESTCITY – NIERUCHOMOŚCI na Targach CEPIF www.zmp.poznan.pl
19–20 maja, Warszawa	Środkowoeuropejskie Targi Nieruchomości i Inwestycji CEPIF www.cepif.com
Czerwiec	
10–12 czerwca, Amsterdam	Targi Nieruchomości, Profesional Real Estate Days – PROVADA www.provada.nl
Październik	
6–8 października, Monachium	Expo Real 2008, 11. Międzynarodowe Targi Nieruchomości Inwestycyjnych www.targiwmonachium.pl; www.exporeal.de, info@targiwmonachium.pl
Listopad	
11–13 listopada, Dubai	Cityscape Dubai 2008 Targi inwestycyjne www.cityscape.ae, wexpol@wexpol.com.pl
listopad, Barcelona	Barcelona Meeting Point 9th International Real Estate Show & Symposium www.bmpsa.com, promocja@zmp.poznan.pl
17–20 listopada, Poznań	SALON INVESTCITY – ŚRODOWISKO www.zmp.poznan.pl, www.mtp.com.pl, promocja@zmp.poznan.pl
17–20 listopada, Poznań	POLEKO Międzynarodowe Targi Ekologiczne www.mtp.com.pl

Związek Miast Polskich

Wkładkę „Samorząd Miejski", stały dodatek do „GSiA" wydawany raz w miesiącu, przygotowuje zespół Związku Miast Polskich: Ewa Parchimowicz – red. nacz., Joanna Proniewicz, Andrzej Porawski – dyrektor Biura ZMP.
Wersja elektroniczna dodatku „SM" znajduje się pod adresem: www.miasta-polskie.pl/sm.html
Biuro Związku Miast Polskich, ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. 0-61 633 50 50,
fax 0-61 633 50 60, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl,
strona internetowa: www.miasta-polskie.pl, www.polish-cities.pl, www.zmp.poznan.pl

gazeta samorządu i administracji
gospodarka prawo finanse